

2015/2103(INL)

23.11.2016

СТАНОВИЩЕ

на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

на вниманието на комисията по правни въпроси

съдържащо препоръки към Комисията относно гражданскоправни норми
за роботиката
(2015/2103(INL))

Докладчик по становище: Михал Бони

(Право на инициатива – член 46 от Правилника за дейността)

(*) Процедура с асоциирани комисии – член 54 от Правилника за
дейността

PA_INL

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи приканва водещата комисия по правни въпроси:

- да включи следните предложения в предложението за резолюция, което ще приеме:
- А. като има предвид, че технологичното развитие в областта на роботиката ще има положителни последици за икономиката на Европейския съюз, а също така и за ежедневието на физическите лица, но че може да носи и рискове, които трябва да бъдат преодолени; като има предвид, че развитието на всички нови технологични и производствени прототипи в рамките или извън „Хоризонт 2020“ трябва да зачитат етичните принципи и да спазват надлежно основните права, предвидени в Хартата на основните права;
- Б. като има предвид, че редица трети държави приеха насоки и законодателство относно роботиката и че някои държави членки започнаха специални обсъждания в тази област; като има предвид, че една регулаторна уредба, която да урежда на равнището на Съюза развитието и използването на роботиката и изкуствения интелект и да се основава на съществуващите правила, като Общия регламент на Съюза относно защитата на данните¹, би могла да предотврати разпокъсаността на правилата в рамките на единния пазар и освен това да гарантира защитата на основните права на всички граждани на ЕС на човешко достойнство, личен и семеен живот, защитата на личните данни и на интелектуалната собственост, свободата на словото и на информацията, равенството и недискриминацията, солидарността, гражданските права и правосъдието, както и сигурността и безопасността, като същевременно спазва принципа на пропорционалност;

Етични принципи

1. счита, че съществуващата правна уредба на Съюза следва да бъде актуализирана и допълнена, по целесъобразност с ръководни етични принципи за проектиране, производство, изпитване и използване на работи и изкуствен интелект, за да се гарантира, че тези технологии могат действително да подобрят качеството на живот на хората; призовава за това принципът на предпазните мерки да се отчита винаги при разработването и използването на такива технологии;
2. счита, че роботиката и изкуственият интелект, особено тези с вградена автономия, включително способност да извличат, събират и обменят чувствителна информация с различни участници, както и възможност за самообучение и дори за еволюиране до степен на самостоятелно модифициране, следва да спазват строги концептуални закони или принципи, като например принципа, че роботът не може да убива или да вреди на човешко същество и че трябва да се подчинява на човешко същество и да бъде контролиран от него; че процесът, чрез който роботите и изкуственият интелект събират, използват и обработват лични данни, трябва да бъде прозрачен и разбираем;

¹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

счита, че тези принципи следва да бъдат технологично неутрални и основани на емпирични изследвания; подкрепя разработването на уредба относно етика по подразбиране за изследователите, академичните среди и инженерите, която да гарантира, че тези технологични решения няма да попречат на научните изследвания и технологичните разработки, а ще бъдат в съответствие със съществуващите етични практики и кодекси на равнището на Съюза и на национално равнище, както и с правата и принципите, предвидени в Хартата на основните права, по-конкретно човешкото достойнство, зачитането и защитата на личния и семейния живот, сигурността и безопасността, защитата на личните данни, защитата на интелектуалната собственост, свободата на словото и на информацията, равенството и недискриминацията, солидарността, граждански права и правосъдие, и която да отговаря на принципа за пропорционалност;

3. признава, че определянето на такива закони и принципи и практическото им изпълнение изискват повече научни изследвания в областта на етиката на изкуствения интелект; счита, че Европейската група по етика в науката и новите технологии би могла в крайна сметка да играе роля в определянето на етичните насоки и стандарти, които да бъдат както ориентирани към бъдещето, така и да съответстват на технологичните промени в бъдеще;
4. подчертава необходимостта от това да се разгледа психологическото и социалното въздействие на взаимодействието между човека и робота, както и двойственият характер на въздействието на технологиите върху човешките способности, като се обърне специално внимание на уязвимите групи, и по-специално децата, за да се избегне създаването на вредна зависимост от роботи, например чрез пресъздаване на емоционална реакция, или изолирането на тези хора от действителността;
5. подчертава, че роботиката и изкуственият интелект, особено роботите в областта на здравеопазването, предоставянето на грижи и домакинството и медицинските киберфизически системи, от които някои елементи могат да бъдат имплантирани във или носени върху тялото на човека, ще окажат значително въздействие върху живота на хората, по-специално на лицата с увреждания; отбелязва следователно, че е от решаващо значение да се гарантира приобщаващ и равен достъп до тези технологии; посочва освен това въздействието на такива работи върху личния живот на потребителите поради техния достъп до традиционно защитени области и чувствителни лични данни; счита, че следва да се гарантира спазването на принципите на медицинската етика, безопасността на пациентите и пълнотата на предоставяните грижи;

Неприкосновеност на личния живот и защита на данните

6. отново заявява, че правото на защита на личния живот и правото на защита на личните данни, предвидени в членове 7 и 8 от Хартата на основните права и в член 16 от ДФЕС, се отнасят до всички области на роботиката и изкуствения интелект и че правната уредба на Съюза за защита на данните трябва да се спазва изцяло; подчертава отговорността на проектантите на роботика и изкуствен интелект за разработване на продукти по такъв начин, че да бъдат безопасни, сигурни и подходящи за целта и да следват процедурите за обработка на данни в съответствие със съществуващите законодателство, поверителност, анонимност, справедливо

третиране и справедлив процес;

7. призовава Комисията да гарантира, че всяко законодателство на Съюза относно роботиката и изкуствения интелект ще включва мерки и правила, които ще отчитат бързия технологичен напредък в тази област, включително в разработването на киберфизическите системи, за да се гарантира, че законодателството на Съюза не изостава от развитието и внедряването на технологиите; подчертава необходимостта от това такова законодателство да спазва правилата относно неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, т.е. по отношение на задълженията относно информацията, правото на получаване на обяснение за решение въз основа на автоматизирана обработка, изискването за спазване на принципите за неприкосновеност на личния живот при проектирането и по подразбиране, принципите на пропорционалност, необходимост, свеждане на данните до минимум, ограничаване в рамките на целта, както и прозрачни механизми за контрол за субектите на данни и органите за защита на данните и подходящи средства за защита в съответствие с действащото законодателство; призовава за преглед на правилата, принципите и критериите по отношение на използването на камери и сензори в роботите и изкуствения интелект в съответствие с правната уредба на Съюза за защита на данните;
8. призовава за единен, хоризонтален подход към роботиката и изкуствения интелект в регулаторната уредба на Съюза, който да е неутрален от технологична гледна точка и да се отнася за различните сектори, в които може да се използва роботика, като транспорт, здравеопазване, промишлено производство, телекомуникации, правоприлагане и много други; подчертава необходимостта съществуващата правна уредба да бъде актуализирана и допълнена по целесъобразност, за да се гарантира еднакво ниво на защита на данните, неприкосновеност на личния живот и сигурност;
9. подчертава значението на предотвратяването на масовото наблюдение чрез използването на технологиите в областта на роботиката и изкуствения интелект;
10. призовава Комисията и държавите членки да насърчават тясното и прозрачно сътрудничество между публичния и частния сектор и академичните среди, което да засили обмена на знания, и да насърчават образованието и обучението на проектантите по отношение на етичните аспекти и зачитането на основните права, както и на потребителите относно използването на роботиката и изкуствения интелект, със специален акцент върху сигурността и защитата на данните;

Сигурност на данните и на системите за обработка на данни, както и на потока от данни

11. подчертава, че свободният поток на данни е от първостепенно значение за цифровата икономика и е от съществено значение за развитието на роботиката и изкуствения интелект; подчертава, че високата степен на сигурност на роботиката и системите за изкуствен интелект като цяло, включително на техните вътрешни системи за данни и потоци от данни, е от решаващо значение за адекватното използване на работи и на изкуствения интелект; подчертава, че защитата на мрежите от свързани помежду си работи и изкуствен интелект трябва да бъде гарантирана, за да се избегнат евентуални пробиви в сигурността, кибератаки или злоупотреба с лични данни, особено когато се събира и обработва голям обем данни; подчертава

необходимостта от създаване на механизъм, който да позволява на потребителя да преустанови обработването на своите лични данни в случай на пробив в сигурността; посочва значението на научноизследователската и развойната дейност в областта на техниките за гарантиране на сигурността на данните и подчертава съвместната отговорност на обществеността и предприятията да си сътрудничат за гарантирането на висока степен на безопасност, сигурност и поверителност на данните, използвани за комуникация между хората и роботите и изкуствения интелект, както и на високо качество на системите за гласово и знаково разпознаване; счита, че производителите на търговски хардуер и софтуер следва да носят отговорност в случай на сериозни пробиви в сигурността на данните поради проявена от тях небрежност; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят и стимулират разработването на необходимите технологии, включително сигурност при проектирането и канали за комуникация;

Безпилотни летателни апарати (дистанционно управляеми летателни системи, ДУЛС)

12. подчертава, че когато лични данни се обработват от ДУЛС, независимо дали от публични органи, за целите на правоприлагането, или от частни или публични субекти, за други разрешени от закона цели, се спазват в пълна степен правото на свобода и сигурност и правото на зачитане на личния живот, предвидени в член 6 и член 7 от Хартата на основните права, и правото на защита на личните данни, предвидено в член 8 от Хартата на основните права и член 16 от ДФЕС, както и правната рамка на Съюза за защита на данните; призовава Комисията да разгледа необходимостта от въвеждане на задължителна система за проследяване и идентифициране за ДУЛС, която да позволява при употреба местоположението на летателната система да се определя в реално време;
13. отново призовава Съвета да разработи строга и ефективна обща рамка на Съюза относно използването на въоръжени безпилотни летателни апарати, в която да се отдава първостепенно значение на спазването на етичните принципи, правата на човека и международното хуманитарно право и да се разглеждат въпроси, като нормативна уредба, пропорционалност, отчетност, прозрачност и защита на цивилните лица, включително предприемането на всички възможни предпазни мерки за предотвратяване на неправилно насочване и причиняване на случайни вреди за цивилни граждани и гарантиране, че крайният контрол се осъществява от човек и крайната отговорност се носи от него; повтаря искането си за забрана на производството, разработването и употребата на изцяло автономни оръжия, позволяващи осъществяването на удари без човешка намеса; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да стартират широк политически диалог с цел установяване на глобални правни стандарти и правни и етични ограничения за разработването, разпространението и употребата на все по-автономни оръжейни системи, например посредством обвързващо международно споразумение;
14. признава положителния напредък на технологията в областта на безпилотните летателни апарати, особено в областта на издирването и спасяването, и настоява, че това е посоката, в която Европейският съюз следва да върви по отношение на развитието на тази технология;

Кодекс за поведение

15. счита, че в определени области, в които проучванията показват, че още е твърде рано за разработване на законодателство, подходящото законодателство следва да се придружава от насърчаване на рамка от актове с незадължителна юридическа сила, кодекс за поведение или публично-частни партньорства, ако е възможно на равнището на Съюза, за да се гарантира сътрудничеството на сектора и на проектантите на работи с публичните органи и всички останали съответни заинтересовани лица; счита, че такива инструменти следва да се фокусират върху практически решения за гарантиране на неприкосновеността на личния живот, защитата на данните, човешкото достойнство, липсата на дискриминация, сигурността и етиката на промишлеността на роботиката, както и върху правилното използване на роботите и изкуствения интелект в ежедневието.

**РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА
КОМИСИЯ**

Дата на приемане	17.11.2016
Резултат от окончателното гласуване	+: 47 -: 0 0: 2
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Heinz K. Becker, Malin Björk, Michał Boni, Caterina Chinnici, Ignazio Corrao, Frank Engel, Tanja Fajon, Lorenzo Fontana, Mariya Gabriel, Kinga Gál, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Jussi Halla-aho, Monika Hohlmeier, Filiz Hyusmenova, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Cécile Kashetu Kyenge, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Roberta Metsola, Claude Moraes, József Nagy, Péter Niedermüller, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Harald Vilimsky, Josef Weidenholzer, Tomáš Zdechovský
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Daniel Dalton, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Ska Keller, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Barbara Spinelli
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Lynn Boylan, Verónica Lope Fontagné, Mylène Troszczynski, Tom Vandenkendelaere, Rainer Wieland